

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาหลักสภาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในพระพุทศาสนาเถรวาท

ผู้วิจัย : พระครูสิริธรรมา [สมบัติ จิตธมโม (เพ็งชัน)]

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูพิพิธวรกิจจานุการ (มานิตย์ เขมคุตโต), ศน.บ., M.A., Ph.D.
(Pali & Buddhist Studies)

: ดร.เสนาะ ผดุงฉัตร ป.ธ.๙, พธ.บ., M.A., พธ.ด. (พระพุทศาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑/มีนาคม/๒๕๕๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ได้แก่ คือ ๑) เพื่อศึกษาหลักสภาราณียธรรมในพระพุทศาสนาเถรวาท ๒) เพื่อศึกษาความสามัคคีในคัมภีร์พุทศาสนาเถรวาท ๓) เพื่อศึกษาหลักสภาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในพระพุทศาสนาเถรวาท ผลการศึกษามีดังนี้

๑) ด้านหลักสภาราณียธรรมในพระพุทศาสนาเถรวาท พบว่า หลักสภาราณียธรรม ๖ ประการ ได้แก่ การมีเมตตาการุณม มีเมตตาวิกรม มีเมตตาโนกรรม การรู้จักแบ่งปันเฉลี่ยเจือจาน ต้องมีศีล และจะต้องมีความเห็นที่ตรงเสมอเหมือนกับผู้อื่น โดยสะท้อนให้เห็นถึงความรักใคร่ ความระลึกนึกถึงกันด้วย จะเห็นว่าเมื่อใดก็ตามที่พระสงฆ์เกิดความพร้อมเพรียงกัน ชื่นชมไม่วิวาทกัน เป็นเหมือนน้ำกลมกลืนกับน้ำนมมองดูกันและกันด้วยสายตาที่รักกันอยู่ การบาทหมางกัน การข่มขู่กัน การขับไล่กัน ย่อมไม่เกิดขึ้น อีกทั้งทำให้ประชาชนที่ยังไม่เลื่อมใสยอมเลื่อมใสส่วนผู้ที่เลื่อมใสแล้วก็จะเลื่อมใสกันมากยิ่งขึ้น

๒) ด้านความสามัคคีในคัมภีร์พุทศาสนาเถรวาท พบว่า เหตุแห่งความสามัคคี หมายถึงเอาการตั้งกายกรรม วจิกรม และมนกรรมที่ประกอบด้วยเมตตาในมิตรสหายและคนทั้งหลายในสังคม โดยไม่ถือว่าตนเป็นใหญ่กว่าคนอื่น ให้เกียรติให้ความสำคัญต่อผู้อื่นด้วยจึงจะถือว่าได้บำเพ็ญสามัคคีธรรม ความสามัคคีเป็นการแสดงออกซึ่งการร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามัคคีต้องอาศัยความอดทน เสียสละความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และตระหนักในปัญหาร่วมกัน ความสามัคคีจะก่อให้เกิดความรักใคร่กลมเกลียวกันและกันก็สามารถปฏิบัติงานทุกอย่างได้สำเร็จคุณลักษณะของความสามัคคี

๓) ด้านหลักสภาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในพระพุทศาสนาเถรวาท พบว่า การศึกษาและปฏิบัติตามหลักสามัคคีโดยการนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตร่วมกัน มีอะไรก็ช่วยเหลือกัน ปรีกษากัน และให้อภัยกัน ก็จะช่วยส่งผลโดยตรงให้สังคมมีแต่ความสงบร่มเย็น เป็นบ้าน เป็นชุมชนสังคม เป็นประเทศชาติที่น่ายุอาศัยมากยิ่งขึ้นด้วยผลแห่งสามัคคี